

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Хмельницької області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Хмельницької області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Хмельницької області у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується посилення інфляційних процесів та подальша девальвація національної валюти.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 23.1%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.1%;
- **прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують зростання споживчих цін понад 7.5%, становить 53.3% (у попередньому кварталі – 35.7%), у цілому по Україні – 44.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **подальшу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США, як і в попередньому кварталі, очікують 78.6% респондентів, у цілому по Україні – 83.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у II кварталі 2020 року – 7.1%). Водночас керівники сільськогосподарських підприємств мають позитивні очікування (баланс відповідей – 16.7%). У цілому по Україні також прогнозується поліпшення фінансово-економічного стану: баланс відповідей – 4.4% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 13.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 21.4%). Обсяг реалізації продукції на зовнішньому ринку не зміниться: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 14.3%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей «мінус» 23.1% та «мінус» 14.3% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 15.4% та «мінус» 14.3% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.7% та 5.2% відповідно;
- **скорочення кількості працівників на своїх підприємствах вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 10.8%;
- **високі темпи зростання цін на товари/послуги, що купуються:** баланс відповідей – 80.0%, водночас **зниження цін на товари/послуги власного виробництва:** баланс відповідей – «мінус» 6.7% (у попередньому кварталі – 100.0% та 7.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та попит на продукцію (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 33.3% (у II кварталі 2020 року – 57.1%). **Витрати на оплату праці одного найманого працівника зростатимуть вищими темпами:** баланс відповідей – 46.7% (у II кварталі 2020 року – 21.4%) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти називають брак обігових коштів. Високо оцінено також вплив ціни на сировину, матеріали, енергоносії, надмірний податковий тиск та недостатній попит (графік 5).

Очікується значне зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). 60.0% респондентів, які взяли участь в опитуванні, планують брати банківські кредити та надають перевагу національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

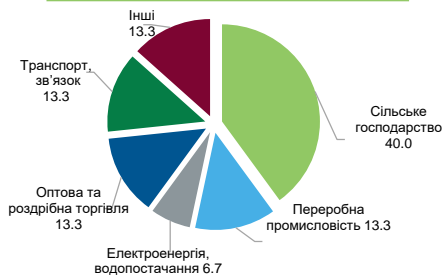
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.6%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

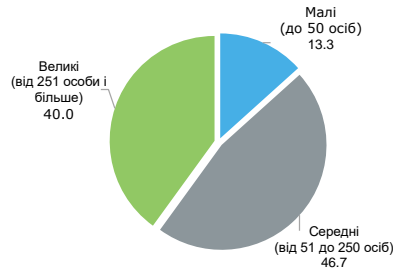
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** поліпшився і оцінюється як **добрий:** баланс відповідей – 14.3% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 7.1%), у цілому по Україні – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** підвищився і оцінюється як **нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 40.0%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 30.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

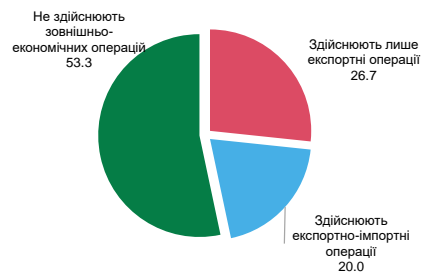
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

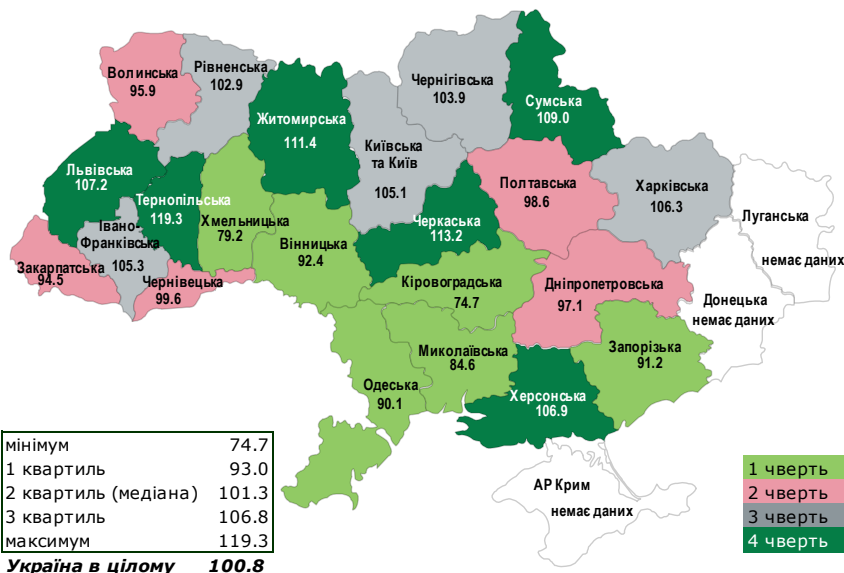

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 05–31 серпня 2020 року;
- опитано всього 15 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Хмельницької області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	-7.1	-7.1	-14.3	7.1	-20.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-18.8	-6.7	7.1	-21.4	-13.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-13.3	-14.3	-28.6	-15.4	-23.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	7.1	-42.9	-14.3	-14.3
кількості працівників	-12.5	-13.3	-35.7	-7.1	-33.3

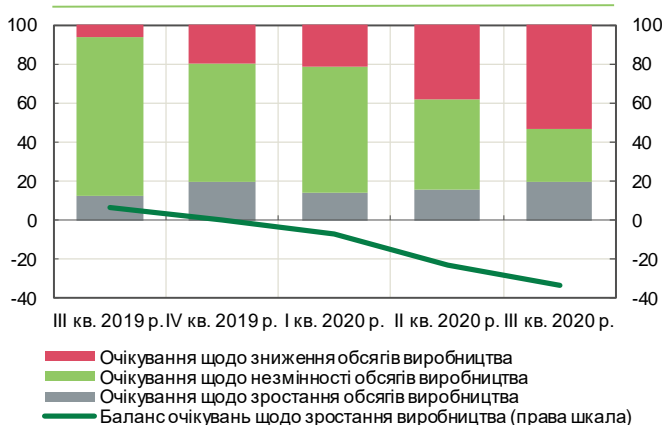
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

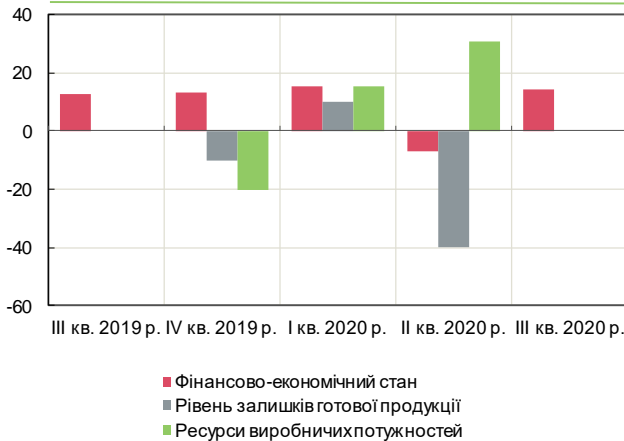
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

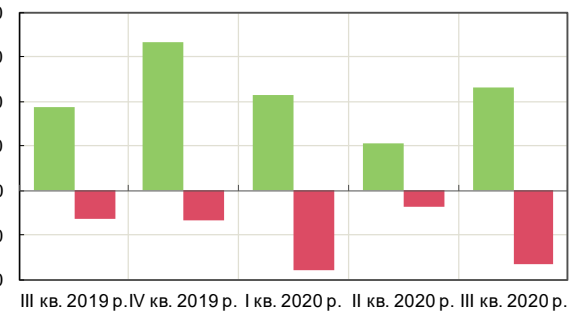
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

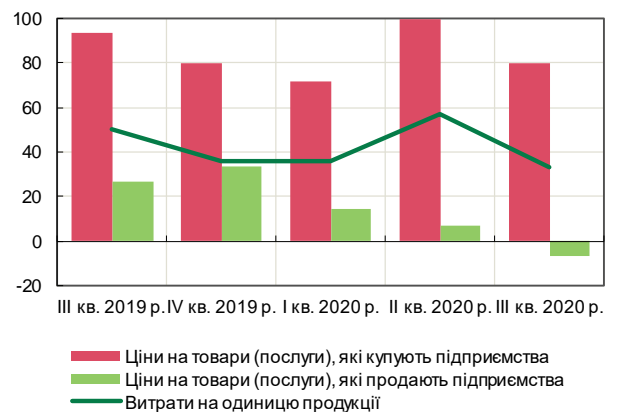
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

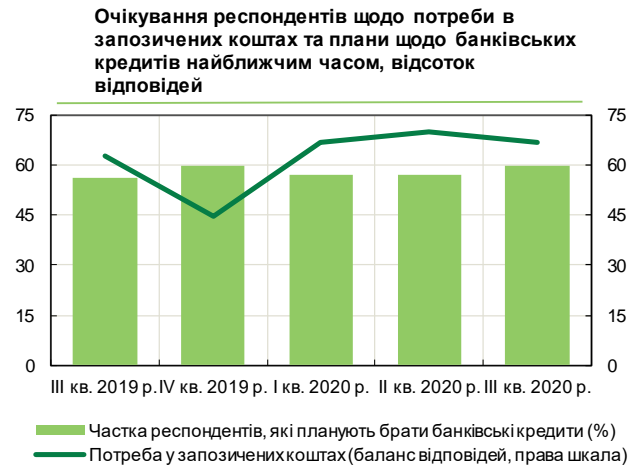
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

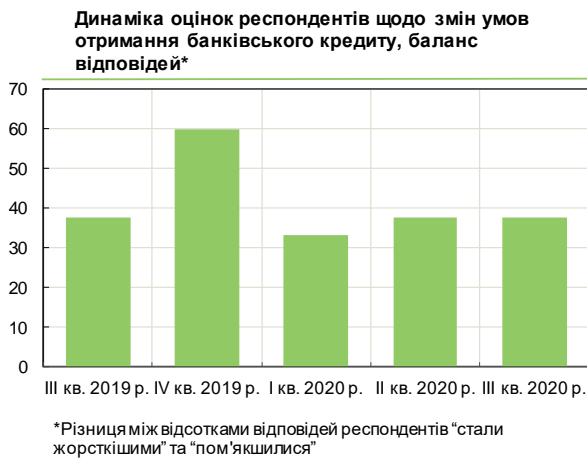
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

